

کنترل‌های داخلی

تعریف کنترل داخلی:

کنترل‌های داخلی شامل سیاست‌ها و روش‌هایی است که برای تأمین اطمینان نسبی از دستیابی به هدف‌های سازمانی به وجود می‌آید. منظور از اطمینان نسبی یعنی این که هیچ کنترل داخلی ایده آل نیست و مخارج آن نباید بیشتر از منافع مورد انتظار باشد. این منافع شامل توانایی ساختار کنترل داخلی برای تأمین اهداف زیر است:

الف) اهداف اداری (عملیاتی) به منظور استفاده بهینه از منابع سازمان و تحقق بخشیدن به اهداف میان مدت و بلند مدت شامل:

۱- تشویق کارکنان به رعایت رویه‌ها دستورالعمل‌ها و سنجش میزان رعایت رویه‌ها.

۲- ارزیابی کارایی.

ب) تأمین اهداف حسابداری (مالی) شامل:

۱- حفاظت از دارایی‌ها در برابر ضایع شدن، تقلب و استفاده نادرست.

۲- افزایش دقت و قابلیت اتکای مدارک حسابداری.

نکته: به طور خلاصه ساختار کنترل داخلی شامل کلیه اقداماتی است که به عمل می‌آید تا مدیریت اطمینان یابد هر چیز به گونه‌ای که باید عمل می‌کند.

هدف کنترل‌های داخلی:

همه فعالیت‌های مدیریت در سیستم‌های کنترلی انجام می‌شود که هدف‌های آن به شرح زیر است:

* قابلیت اعتماد و درستی اطلاعات.

* رعایت سیاست‌ها، برنامه‌ها، روش‌ها، قوانین و مقررات.

* حفاظت از دارایی‌ها

* استفاده اقتصادی و کارآمد از منابع.

* دستیابی به هدف‌های تعیین شده برای عملیات و برنامه‌ها

هر چه مدیریت دستگاه خوب بوده و درست عمل کرده باشد، احتمال دستیابی موثر به پنج هدف اصلی کنترل داخلی بیشتر خواهد بود.

طراحی و برقراری کنترل‌های داخلی، بخشی از وظایف تصمیم‌گیری و عملیاتی مدیریت است. چنانچه واحد حسابرسی داخلی درگیر این فعالیتها شود، صلاحیت حسابرسان داخلی برای آزمون و ارزیابی این کنترلها به مخاطره می‌افتد. حفظ بیطرفی و استقلال رای در رسیدگی به کاری که خود انجام داده ایم بسیار دشوار است.

در نتیجه، دامنه وظایف و مسئولیتهای واحد حسابرسی داخلی به دلیل وجود این محدودیتهای منطقی به:

* آزمون رعایت کنترل‌های داخلی مقرر و

* ارزیابی آن کنترلها که می‌تواند در مرحله طراحی، برقراری یا عملیاتی شدن آنها انجام گیرد منحصر میشود.

انواع کنترل‌های داخلی

کنترل‌های داخلی عملیاتی:

کلیه اقدامات و روشهای بکار گرفته شده در جهت افزایش کارایی عملیات و اطمینان از رعایت برنامه‌ها و دستورالعمل‌ها در کلیه سطوح موسسه

مثال: مدیر واحد کارمندان را ملزم به ارائه گزارش از انجام فعالیت‌های خود در یک مأموریت اداری می‌نماید با عث افزایش کارایی و هدفمندی می‌گردد. یا با ایجاد دستورالعمل استخدامی در موسسه که می‌تواند باعث افزایش کارایی عملیات موسسه گردد.

کنترل‌های داخلی حسابداری:

کلیه اقدامات و روشهایی که برای حصول اطمینان از حفاظت دارایی‌ها و درستی اسناد و مدارک و صورت‌ها و گزارشهای مالی بکار گرفته می‌شود.

مثال: اصل رعایت تفکیک وظایف در فرایندهای مالی:

مثلا کارمندی که مسئول دریافت یا پرداخت وجه نقد است نباید سوابق و حسابهای مربوطه را نگهداری نماید.

و یا داشتن شماره ردیف و سریال اسناد و مدارک حسابداری از قبیل چک، درخواست خرید، و یا غیره یک نوع کنترل داخلی حسابداری است.

کنترل‌های داخلی باعث کاهش خطر‌ها می‌شود

کنترل های داخلی باید بر اساس چرخه فعالیت های سازمان طراحی و اجرا شود.

چرخه درآمد:

صورت حساب مشتریان باید صحیح باشد و فوراً طبقه بندی خلاصه و گزارش شود

چرخه مخارج:

مقدار بدهی به فروشندگان باید صحیح باشد و فوراً طبقه بندی و گزارش شود

ثبت فاکتورهای خرید کالا و خدمات

چرخه تولید:

بهای تمام شده کالا یا خدمات تولیدی باید صحیح باشد و فوراً طبقه بندی و گزارش شود.

چرخه مالی:

مقدار و زمان پرداخت بدهی باید مطابق معیارهای مدیریت باشد

در مبحث کنترل‌های داخلی دو نکته حائز اهمیت است:

مسئولیت کنترل‌های داخلی با مدیریت موسسه می‌باشد

هزینه طراحی و استقرار کنترل‌های داخلی نباید بیشتر از منافع حاصل از اجرای آن باشد.

در واقع کنترل‌های داخلی در هر موسسه بر اساس دو عامل نیازهای موسسه و منافع حاصل از استقرار

آن طراحی و اجرا می‌شود.